

پایان دولت در خودروسازی؟

چرا خصوصی سازی خودروسازان همیشه نیمه کاره مانده است

«سایپا و چند شرکت دیگر مثل ایران خودرو و اگدار خواهند شد. منظور دولت واگذاری واقعی است، نه خصولتی کردن!» این جمله مسعود پزشکیان در گفت وگویی تلویزیونی اخیر است. حرف رئیس جمهور به نظر کوتاه و ساده بود، اما همین جملات ساده به یک مشکل عمیق در ساختار اقتصادی ایران اشاره می کرد. به عدم اجرای درست سیاست های اصل ۴۴ قانون اساسی و عدم اجرای درست خصوصی سازی اقتصاد، مدیران دولتی سال هاست که از خصوصی سازی حرف می زنند، اما در عمل، بسیاری از شرکت ها فقط از این جیب دولت به آن جیب دولت رفته اند. حالا رئیس جمهور می گوید نوبت واگذاری واقعی رسیده: واگذاری ای که اگر اتفاق بیفتد، شاید مهم ترین آزمون آن، سایپا باشد.

۲

جنجال واگذاری ایران خودرو

دی ماه ۱۴۰۳ نقطه ای بود که معادلات تغییر کرد. شرکت کروژ توانست اکثریت کرسی های هیئت مدیره ایران خودرو را به دست بیاورد و مدیرعامل این شرکت را انتخاب کند. همین جا بود که مخالفت ها شروع شد. برخی نمایندگان مجلس هشدار دادند. نهادهای مختلف وارد ماجرا شدند. درباره انحصار، تعارض منافع و آینده صنعت خودرو حرف زده شد. پرونده ای که آن قدر داغ شد که حتی به استیضاح وزیر اقتصاد هم رسید، موضوعی که پزشکیان هم به آن اشاره کرد. البته مخالفان، بی دلیل هم حرف نمی زدند. منافع بسیاری از مدیران سفارشی در ایران خودرو به خطر افتاده بود. در تحقیق و تفحص مجلس از ایران خودرو مشخص شد که در این خودروسازی ۱۶۲ شرکت اقماری تأسیس شده که بسیاری از آن ها غیر ضروری است و عمدتاً به خاطر چشم پوشی به افراد بذل و بخشش شده است.

خصوصی سازی: اسمی که ماند، دولتی که نرفت

اصل ۴۴ یک پیام روشن داشت: دولت باید از پشت میز مدیریت کارخانه ها بلند شود و جای خودش را به بخش خصوصی بدهد. قرار نبود دولت هم قانون گذار باشد، هم ناظر و هم مدیر کارخانه؛ اما خصوصی سازی در بسیاری از موارد بیشتر شبیه تعویض تابلو بود تا تغییر مالک. سهام واگذار شد، اما مدیریت همان جا ماند. شرکت ها از وزارتخانه ها جدا شدند، اما به صندوق ها، نهادها یا مجموعه هایی رسیدند که باز هم ردپای دولت در آن ها دیده می شد. همین شد که واژه «خصولتی» وارد ادبیات اقتصادی ایران شد؛ نتیجه هم روشن بود، دولت ظاهراً از بنگاه داری کنار رفت، اما صندلی مدیریت را همچنان حفظ کرد. شاید سایپا بهترین نمونه همین وضعیت باشد. سال هاست درباره واگذاری آن صحبت می شود، اما هنوز تصمیم های اصلی بدون چراغ سبز دولت گرفته نمی شود.

۳

چرا مدیریت دولتی ناکارآمد است؟

یک مدیر دولتی اگر سود شرکت کم شود، معمولاً چیزی از جیبش نمی رود. اگر پروژه ای شکست بخورد، نهایتاً مدیری جابه جا می شود و مدیر دیگری جای او را می گیرد؛ اما برای یک مالک خصوصی، هر تصمیم اشتباه مستقیماً روی سرمایه اش اثر می گذارد. همین تفاوت ساده، نگاه به اداره یک بنگاه را تغییر می دهد. مالک خصوصی معمولاً دنبال کاهش هزینه، افزایش فروش، توسعه محصول و بالا بردن ارزش شرکت است؛ چون منفعتش به موفقیت شرکت گره خورده است. شاید به همین دلیل است که بسیاری از اقتصاددانان می گویند مشکل صنعت خودرو فقط کمبود سرمایه یا تحریم نیست؛ بخشی از ماجرا به شیوه مدیریت برمی گردد.

سایپا و ایران خودرو زیر ذره بین

حالا دو مسیر متفاوت پیش روی دو خودروساز بزرگ کشور قرار گرفته است. ایران خودرو حدود یک سال ونیم است که با مدیریت جدید وارد دوره تازه ای شده و سایپا همچنان با همان ساختار قبلی اداره می شود. گزارش های عملکرد چهار ماه نخست امسال، اولین نشانه ها از تفاوت مسیر این دو شرکت را نشان می دهد. میزان تولیدات سایپا در چهارماه نخست امسال ۴۲ درصد کاهش یافته و از ۷۱ هزار دستگاه در مدت مشابه سال قبل، به ۳۵ هزار دستگاه رسیده است. اما میزان تولیدات ایران خودرو در همین مدت فقط ۱۲ درصد کاهش داشته است. این در حالی است که حجم تولید ایران خودرو، چهار برابر سایپاست.

هفته سبز پیش روی بورس

دیروز سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس اعلام کرد که چهارچوب کلی تفاهم با عمان مشخص شده و به زودی متن نهایی و جزئیات اعلام می شود. این توافق احتمالاً زمینه ای برای حرکت به سوی کاهش تنش ها در منطقه است و انتظار می رود هم زمان با انتشار این خبر شاهد رشد شاخص های بورسی باشیم. علاوه بر این نرخ جهانی کالاهای پایه صنعتی و فلزاتی همچون نقره و مس در پی انتشار این اخبار، دیروز صعودی شد.

یارانه زیاد می شود؟

یارانه

رئیس جمهور در مصاحبه تلویزیونی خود از برنامه ریزی برای افزایش مبلغ کالابگ صحبت کرد و درباره مبلغ یارانه نیز گفت: اگر بتوانیم از کسانی که به کمک دولت نیاز ندارند، بگیریم و به کسانی که نیازمند مساعدت هستند، اضافه کنیم، عدالت بیشتری برقرار خواهد شد. عادلانه این است که هرکس درآمد بیشتری دارد، پول بیشتری پرداخت کند و هرکس درآمد کمتری دارد، کمتر پرداخت کند.

نفت

رزرو نفت کش

شماری از شرکت های پالایش نفت چین و هند در هفته جاری برای اجاره نفت کش به منظور ورود به تنگه هرمز و بارگیری نفت خام از پایانه بصره عراق اقدام کرده اند. فروشندگان نفت عراق برای جذب خریداران، تخفیف های قابل توجهی ارائه کرده اند. این اقدام هم زمان با مذاکرات ایران و عمان پیرامون نحوه مدیریت تنگه هرمز انجام شده است.

۸۰۰ هزار دلار!

تجارت

دفتر آمار آمریکا اعلام کرد مبادلات تجاری دو کشور در نیمه نخست ۲۰۲۴ با رشد ۲۳ درصدی نسبت به سال گذشته به ۲۲ میلیون دلار رسیده است. صادرات آمریکا به ایران با افزایش ۲۵ درصدی به ۲۱.۲ میلیون دلار رسید. اما واردات این کشور از ایران با کاهش ۲۰ درصدی فقط ۸۰۰ هزار دلار ثبت شد.

• صاحب امتیاز: شهرداری مشهد

• مدیرعامل مؤسسه شهرآر: سید میثم موسوی مهر • سردبیر: سید سجاد طلوع هاشمی
• دبیر ضمايم: آرزنگ حاتمی • دبیر ضمیمه مترو: امیررضا وثوقی • گرافیک: حامد اکپور
• تحریریه: نغمه زمانی، زهرا امامی، معیا ذوالفقاری، مسعود سلطانی

برای دیدن آرشيو
کامل سالنامه های قبل
«شهرآر مترو»
کوارکد را اسکن کنید.

شماره پیامک و تماس شهرآر مترو
۳۰۰۰۷۲۸۹
۰۹۰۵۴۶۵۸۰۶۰

روزنامه
شهرآر
مترو